

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Ite[m] de fide q[uo]d ip[s]a sit mulier fortis, de qua in fine eiusde[m] libri
scriptu[m] est: Muliere[m] forte[m] quis inueniet, procul& de ultimis
finibus preciu[m] eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

& addentur tibi anni uitæ, Statimq; subintulit. Mulier stulta & clamosa, plenaq; illecebris, nihil omnino sciens, sedit in foribus domus suæ super sellam in excelsio urbis loco, ut uocaret transeuntes uiam, & pergètes itinere suo. Quis est paruulus, declinet ad me Et uocandi locuta est. Aquæ furtiuæ dulciores sunt, & panis absconditus suauior. Nominē stultæ mulieris, sine dubio denotat procacem nimisq; loquacem, immo & fallacem sapientiam seculi, extollentem se aduersum sapientiam dei, ex quo tempore maxime illa domum (sicut iam supra dictum est) sibi ædificauit, & immolatis uictimis suis, misit ancillas suas, ut uocarent ad arcem & ad mœnia ciuitatis. ¶ Vtriusq; filiorum fines, scilicet filiorum sapientiæ & filiorum stultitiæ, q̄ diuersi, immo q̄ contrarij fuerint uel sint, sequens libri serie tota series declamare intendit, per antitheta (sicut iam dictum est) huiusmodi filius sapiens lætificat patrem: filius uero stultus mœstitia est matri suæ. Leuemus in directum oculos nostros per omnem mundum, siue in fines orbis terræ, quo exiuit sonus apostolorum, ubi fusus est sanguis martyrum, ubiq; uoce & literis decertauit sapientia patrum orthodoxorum pro gloria domus, quam sibi sapientia ædificauit septemq; eius columnarum, contra stultitiam Iudæorum, aduersus impietatem paganorum, & contra nequitiam hæreticorum: & palam est, quia experimentis horum, quæ ad hoc dicuntur per tot oppositiones sententiarum, omnia plena sunt.

¶ Itē, de oppositione iusti, uidelicet ex fide uiuit: et impij, id est, fidē non habentis, & qualis iecundū eundem librum parabolaz finis utroq; sit. Cap. IIII.

Propositi nostri memores hic itē dicimus, quia liber hic parabolaz siue pro uerbiorum instruit fidem, sequens Ecclesiastes roborat spem, tertius Siraſirim, id est cantica canticorum, & delectat charitatem: per quæ tria reformatur homo ad similitudinem illam, quam proposuit trinitas, dicens, faciamus hominem ad imaginem & similitudinē nostram. ¶ Et manifeste necessaria est ad æternam salutē fides, istud confitens, quia sapientia, quæ hic loquitur, cū deo eram cuncta cōponens, increata est, & nunquam nō fuit: & nihilominus istud sciens, quod eadem sapientia domū sibi ædificauit. Quæ alium non habent sensum, q̄ hæc euangelistæ dicta. In principio erat uerbum omnia per ipsum facta sunt, & uerbum caro factum est & habitauit in nobis. Qui hæc fideliter corde credit ad iustitiam, & ore confitetur ad salutem, ipse est filius sapiens, qui lætificat patrem, filius, quem iustitia liberabit à morte, cuius animam non affliget dominus fame, cuius manus diuitias parat, & congregat in messe, cuius super caput benedictio domini, cuius memoria cum laudibus, cuius os uena uitæ, cuius in labijs inuenitur sapientia, cuius fides substantia diuitis, & urbs fortitudinis est, cuius opus ad uitam, cuius lingua arguetum electum, quem benedictio domini diuitem facit nec afflictio soctabitur ei, huic dabitur desiderium suū & erit quasi fundamentū sempiternū. Nā ecōtra impius, q̄ propter hoc ipsum dicitur & est impius, quia nō habet, immo & odit & psequitur hanc iustitiā fidei, quasi tepestas transiens nō erit & anni eius breuiabuntur: & omnia, quæ copiosissime ex scriptura prosequitur, sup eū cōplebuntur, quoz in hoc libro nouissimū est illud dictū de Antichristo, principe stultoz siue impioz. Et qui stultus apparuit, postq̄ eleuatus in sublime, si eū intellexisset, ori imposuisset manū. ¶ In tribus illis, quibus istud de uno oppositū est, cōsummatio est, laudis iustoz: dum dicit, leo fortissimus bestiaz: ad nullius pauebit occursum: in quo ipsum intelligimus Christū. Et gallus succinctus lumbis, qui est omnis ordo p̄dicatoz. Et aries, nec est rex, q̄ resistat ei, in quo intelligimus prælatos omnes qui bene præfuerunt uel præfunt ecclesiis Christi, quoz fidei fortitudinē nullus persequitur uincere potuit, nec ille poterit, qui postq̄ (ut iam dictum est) eleuatus fuerit in sublime, stultus apparebit, in quo cōsummatio est uituperationis impiorum.

¶ Itē, de fide quod ipsa sit mulier fortis, de qua in fine eiusdē libri scriptū est, mulierem fortem quis inueniet, procul & de ultimis finibus precij eius. Cap. V.

OCVNDVM SIT tibi eloquium meum Trinitas sancta, suauis tibi sit laudatio mea, d̄ sanctæ trinitatis similitudo, trina uirtus, fides, spes, et charitas. Gustauit et uidi anima mea quia bona est negotiatio tua, iamq; propero ad exitū libri huius pro uerbiorū, in q̄ (ut ita semel et itē dixi) documēta sunt fidei, quasi per,

Fines diuersi
iustorum,
& impiorum
Prouer. 19

fortet dilata
Gene. I.

Sapientia in
creata, filius
dei.
Prouer. 8.
Iohan. 1.
Roma. 10.
Prouer. 10.
Filius sapiens
quis dicitur.

Prouer. 30
Cōsummatio
laudis iustoz
in tribus libris

Prouer. 31.

Argumentū li
bri Ecclesiastes

Eccle. 7.2
leg. Sed qd

Prover. 31.
Mulier fortis
ecclesia ē p. fide

Quid ē fides.
Hebræ. 11.
† profertur.

I. Petri. I.

Cōfidit in ea
cor uiri sui.

Gene. 18.

Vehementia
dictionis.

quasi per uiam istā lucem aliquam intelligentiæ deus mihi sparserit, & aliquid iuxta propo-
situm de profundis istis elucidauerim & intrare cupio in cōcionem, ubi concionator sedet
Ecclesiastes, habens coronam spei, scilicet in librum, in quo sedens sapientissimus rex con-
cionatur super iuuenes & adolescentes, illud maxime insistens comprobare quod adolese-
centia & uoluptas & cuncta horū instrumenta uana sint, timor autem domini & obserua-
tio mandatorū eius sit omne esse hominis, quemadmodū dicit in fine eiusdem huius uolu-
minis, Deum time, & mandata eius obserua, hoc est em̄ omnis homo. ¶ Siquid agam, te-
net em̄ pedem mentis hic in exitu prouerbiorū digna laudatio cuiusdam mulieris magnæ
& memorabilis, quæ hoc modo incipit, Mulierem fortem quis inueniet? Procul & de ul-
timis finibus precium eius, confidit in ea cor uiri sui, & spolijs non indigebit. Quæ nam ro-
go est ista fortis mulier? Scimus quidem, quia sancta ecclesia, sed spolijs non indigebit. Quæ nam ro-
go est ista fortis mulier? Scimus quidem, quia sancta ecclesia, deum habens uirum, cuius cor confidat
in ea? Quid (inquam) est illud, per quod istud efficitur, nisi una fides? Deniq; sicut in Eccle-
siaste dictum est, & supra meminimus, deū time, & mandata eius obserua, hoc est omnis ho-
mo: ita recte dicas, unam fidē catholicā tene, hoc est em̄ omnis ecclesia. Sic ergo hic le-
gamus et intelligamus laudationem fortis mulieris, ut ueraciter laudationem fidei, quia
nimirum secundū fidem uniuersa ecclesia (sicut iam dictū est) una mulier dicitur, et uir ei-
us, qui laudat eam, cuius cor in ea confidit, ipse est dominus deus. Quis hoc inueniet? De-
niq; ecclesiam toto orbe, diffusam nemo est qui non inueniat, nisi talis sit, qui oculos clau-
dat ne uideat: fidei autē secretū pauci sunt qui inueniant, nec em̄ aliter inuenitur uel agnos-
citur, nisi per spiritum sanctū. Propterea dixit, quis inueniet? et protinus nobis dignam ad-
mirationem facere uolens, ait, Procul et de ultimis finibus precium eius, Hoc intelligens
Paulus ap̄lus, dixit, ¶ Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum nō ap-
parentium. O q̄ procul est substantia hæc, de q̄ ultimis finibus argumentum hoc t̄ profi-
ciscitur, quod nō apparet neq; uidetur, tam multis interiacentibus montibus siue collibus
eorum quæ uidentur, Exempli gratia, Patres inclyti, Abraham, Isaac et Iacob, et qui orti
sunt ex illis (ait apostolus) tanquā sydera cœli in multitudine, et sicut arena quæ est ad or-
ram maris innumerabilis, iuxta fidem defuncti sunt omnes, nō acceptis repositionib⁹,
sed à lōge eas aspicientes, et salutantes, et cōfitentes, qui à pegrini et hospites sunt super ter-
rā. ¶ Nobis quoq; qui pro tēpore quidem uiciniores rei sumus, sed tamen rem ipsam nō
uidemus, Petrus ap̄lus loquitur. Inueniamini in laudem et gloriam et honorem in re-
uelatione Iesu Christi, quæ quā non uideritis, diligitis: in quæ nunc quoq; nō uidētes, cre-
ditis, credentes autē exultatis. O igitur q̄ procul (ut iam dictum est) et de q̄ ultimis finibus
precium mulieris huius, præciositas ecclesiæ huius, fides operatricis huius, aspicientis nō
ea quæ uidentur, sed ea quæ non uidentur.

¶ Item pro dignitate eiusdem fidei, quomodo dictum sit, confidit in ea cor uiri sui
& spolijs non indigebit, reddet ei bonū & non malū omnibus diebus uite sue. Vi-

Uid proinde illi: Qualem meretur gloriam in cōspectu dei? ait, Confidit in ea
cor uiri sui, et spolijs non indigebit. Manifeste dictum, uenerabiliter audiendū
Deus excelsus et immensus uir est coniugis huius scilicet fidei, et in ea cor eius
confidit. Quomodo confidit? Eo nimirum modo, ut secreta sua non dubiter
ostendere huic. Plus dicam secundum autoritatem scripturæ, quia secreta sua non potest
abscondere huic. Sic em̄ locutus est ad Abraham, in quo inuenerat fortem mulierem istam
fidem istam. Num celare potero Abraham quæ gesturus sum? Scio em̄ q̄ præceptorus
sit filijs suis et domui suæ post se, ut custodiant uia dñi. Magna cōfidentia tanti uiri pro cō-
stantia cōstantissimæ cōiugis, ut ei secreta sua celare nō possit. ¶ Sed cōsideremus adhuc
uehementiā dictionis, q̄ nō dixit, cōfidit in ea uir suus, sed cōfidit in ea cor uiri sui. Deniq;
utiliter perperditur dilectio hæc, maxime, si non ignores ubi, quando, et quali facto senten-
tia talis comprobata sit. Et em̄ quidem in omnibus sanctis patriarchis et prophetis hoc ex-
perta est fides, quod deus uir suus in ea confideret: ostendit em̄ illi secreta sua, quæ et ipsa
per os eorum et elocuta est sapienter, et signauit prudenter et fortiter. Sed est locus et tuit
tempus